

Kulutõhususe ja ravikindlustuse eelarve mõju hinnang

Teenuse nimetus	Füsioteraapia, tegevusterapia, logopeediline teraapia, psühhoteraapia
Taotluse number	1066

1. Lühikokkuvõte taotlusest

MTÜ Eesti Taastusarstide Selts on teinud ettepaneku logopeedide, psühholoogide, füsioterapeutide ja tegevusterapeutide palgakomponendi reguleerimiseks ja muutmiseks.

Kaaskirja kohaselt võrdsustati 2006. aastal tegevusterapeudi, füsioterapeudi, logopeedi ja psühholoogi teenuste hinnakujundamisel nimetatud spetsialistide töötasu arsti töötasuga, kuna taastusravi eriala oli väljakujunemisejärgus ja vajab seetõttu rahalises mõttes suuremat tuge.

Tervishoiutöötajate ja tööandjate vahel sõlmiti 19.12.2014 kollektiivleping teadmises, et Vabariigi Valitsus kehtestab Haigekassa tervishoiuteenuste loetelud, milles on alates 01.01.2015. a kehtestatud töötasu alammääraks õdedele, ämmaemandatele ja tervishoiu tugispetsialistidele 5,00 eurot tunnis ja alates 01.01.2016. a kehtestatud töötasu alammääraks õdedele, ämmaemandatele ja tervishoiu tugispetsialistidele 5,50 eurot tunnis.

Tervishoiu tugispetsialistidena mõisteti kollektiivlepingu raames järgmisi spetsialiste: füsioterapeut, tegevusterapeut, radioloogiatehnik, bioanalüütik, kes töötab vastavat kvalifikatsiooni nõudval ametikohal. Seega oli füsioterapeudi ja tegevusterapeudi palk võrdsustatud õe palgaga. Psühholooge ja logopeede kollektiivlepingus mainitud ei olnud. Sellest tulenevalt külmutas haigekassa vastavate spetsialistide palgakomponendid, kuna eelnevalt olid need võrdsustatud arsti palgaga.

2. Teenuse kulude (hinna) põhjendus

Eesti Taastusarstide Seltsi ettepanek oli kehtestada järgmised koefitsendid:

- a) kliinilistel logopeedidel ja kliinilistel psühholoogidel **0,8 arsti baaspalgast**,
- b) kutsetunnistusega füsioterapeutidel ja tegevusterapeutidel **0,7 arsti baaspalgast**.

Erialaselts tõi välja kaaskirjas järgneva põhjenduse ettepanekule: ettepaneku lähtub spetsialistide väljaõppe ning tööks vajalike oskuste tasemest. Kliinilisse logopeedi ja kliinilise psühholoogi tööleasumise eelduseks on magistrikraad ning vähemalt 2-aastane praktiline töökogemus kutse omandamiseks. Tegevusterapeudi ja füsioterapeudi puhul on kutse omandamiseks vajalik kõrgharidus ja 2-aastane töökogemus raviasutuses. Erinevused on ka vastutusallas, kliinilisel logopeedil ja kliinilisel psühholoogil on õigus teha iseseisvat vastuvõttu eriarsti suunamisel.

Kliinilisse logopeedi ja kliinilise psühholoogi tööle asumise eelduseks on **magistrikraad** ja füsioterapeudi (võimalik omandada ka magistrikraad) ja

tegevusterapeudi tööle asumise eelduseks on **rakenduskõrgharidus**. Otsides informatsiooni kutsekojast on kliiniliselt logopeedilt nõutav töökogemus 3 aastat ja kliinisel psühholoogil 1 aasta. Samas oleneb nõutav töökogemus vastava erialaseltsi algatusest.

Tabelisse 1 on kantud erinevate tervishoiutöötajate õppe kestvus aastates Eestis. Tabelist järeldub, et õdede, eriõdede ja ämmaemandate (kellel on sama töötasu) õppe kestus ei erine füsioterapeudi või tegevusterapeudi õppe kestusest (ega õppe tüübist). Selle kohaselt ei oleks füsioterapeudi ja tegevusterapeudi töötasu eristamine õe töötasust põhjendatud. Kliinilise logopeedi ja psühholoogi õppe kestus on pikem (erineb ka õppe tüüp) kui õdedel, füsioterapeutidel ja tegevusterapeutidel, seega on töötasu eristamine õdede töötasust põhjendatud. Samas ei tohi ka ära unustada, et arstide hariduse lahutamatuks osaks on 3-aastane residentuur. Erinevalt kliinilistest spetsialistidest on see paika pandud riiklikult, mitte erialaseltso soovi kohaselt (viimasel juhul on see kergesti muudetav). Võrreldes kliinilise psühholoogi õppe kestust ja nõutavat töökogemust arstide õppe kestuse ja residentuuri pikkusega on moodustab see **66,6%** arstide õppe ja residentuuri kestusest.

Tabel 1. Tervishoiutöötajate õppe nominaalkestvus (ilma residentuurita)

Tervishoiutöötaja	Õppe kestus (va residentuur)
Õde	3,5
Eriõde	4
Ämmaemand	4,5
Füsioterapeut	3-5
Tegevusterapeut	4
Kliiniline logopeed	5
Kliiniline psühholoog	5
Arst	6

Tabelisse 2 on kantud Tervishoiutöötajate keskmised palgad USA-s. Tabelist järeldub, et füsioterapeutide ja tegevusterapeutide palk on sarnane õdede ja ämmaemandate palkadega. Logopeedi ja psühholoogi palk moodustab raviarsti ja kirurgi keskmisest palgast 45% raviarsti palgast 64% . Õdede ja ämmaemandate keskmine palk moodustab 38% raviarsti ja kirurgi keskmisest palgast. Seega on õdede ja kliiniliste spetsialistide palga erinevus võrreldes arstidega 7%.

Tabel 2. Tervishoiutöötaja te aastane palk USA-s

Tervishoiutöötaja	Keskmine palk (\$ aastas)
Õde	55 000
Ämmaemand	70 000
Füsioterapeut	62 500
Tegevusterapeut	65 000
Logopeed	76 000

Psühholoog	75 000
Arst	118 000
Kirurg	215 000

Allikas: <https://www.open.edu.au/careers/healthcare-medical-pharmaceuticals>

Tabelisse 3 on kantud Tervishoiutöötajate keskmised palgad Ühendkuningriigis. Tabelist järeldub, et füsioterapeutide ja tegevusterapeutide palk on sarnane õdede ja ämmaemandate palkadega. Logopeedi ja psühholoogi palk moodustab raviarsti ja kirurgi keskmisest palgast 58% ning raviarsti palgast 78%. Õdede ja ämmaemandate keskmine palk moodustab 49% raviarsti ja kirurgi keskmisest palgast. Seega on õdede ja kliiniliste spetsialistide palga erinevus võrreldes arstidega 9%.

Tabel 3. Tervishoiutöötaja te aastane palk Ühendkuningriigis

Tervishoiutöötaja	Keskmine palk (£ aastas)
Õde	22 848
EMO õde	24 572
Operatsiooniõde	25 586
Ämmaemand	25 496
Füsioterapeut	25 538
Tegevusterapeut	25 139
Logopeed	24 465
Psühholoog	33 373
Arst	36 939
Kirurg	62 747

Allikas: http://www.payscale.com/research/UK/Country=United_Kingdom/Salary

Elltõudud andmetele tuginedes oleks mõistlik **füsioterapeudi ja tegevusterapeudi palk võrdsustada õe palgaga** ning logopeedi ja psühholoogi palk siduda arsti baaspalgaga, kuid seda väiksemas ulatuses kui seda on taotletud. Eestis moodustab õe palk arsti palgast 55,5%. Arvestades õppe kestust ja paktikat USA-s ja Ühendkuningriigis oleks mõistlik rakendada kliinilise spetsialisti töötasu, mis moodustab **65%-70% arsti baaspalgast**.

3. Kulude võrdlemine alternatiivsete teenuste kuludega

2.1. teenuse kulude võrdlus alternatiivse teenusega

Alternatiivsed teenused puuduvad, kuna on tegemist piirhinna muutmise taotlusega.

2.2. patsiendi poolt tehtavad kulutused

Puudub.

2.3. tulemuste hindamine ja võrdlemine alternatiivsete teenuste tulemustega

Alternatiivsed teenused puuduvad, kuna on tegemist piirhinna muutmise taotlusega.

2.4. kulutõhususe uuringud taotletava teenuse kohta

Kulutõhusust ei ole vaja hinnata, kuna tegemist on piirhinna muutmise taotlusega

4. Teenuse lühi- ja pikaajaline mõju ravikindlustuse kulude eelarvele, sealhulgas tuuakse eraldi välja mõju tervishoiuteenuste, ravimite ja töövõimetushüvitiste eelarvele;

Arvestades erialaseltsi ettepanekut jääks 2016. aastal kehtivat kollektiivlepingut füsioterapeutide ja tegevusterapeutide töötasu samaks, kliiniliste spetsialistide töötasu tõuseks 10,4 euronit tunnis, millega kaasneks **499 885 euro** suurune lisakulu ravikindlustuse eelarvele. Võrdsustades füsioterapeudi ja tegevusterapeudi töötasu õe töötasuga ning kliiniliste spetsialistide töötasu 65%-70% arsti palgaga 2016. aastal lisakulu ravikindlustuse eelarvele ei tuleks.

Tabel 4. Lisakulu ravikindlustuse eelarvele

	Keskmine palk 2015 (EUR)	Keskmine palk 2016 (ettepanek) (EUR)	Keskmine palk 2016 (KTH) (EUR)	Keskmine palk 2016 (KTH, arvestades palkade külmutamist 2013. aastal) (EUR)
Füsioterapeut/tegevusterapeut	9,31	9,10	6,60	6,60
Kliiniline spetsialist	9,31	10,40	9,10	8,45-9,10
Lisakulu ravikindlustuse eelarvele		499 885		0

5. Teenuse mõju teenust osutavatele erialadele planeeritavatele rahalistele mahtudele ja seos teiste erialadega;

Seotud erialadega, kus kasutatakse füsioterapeudi, tegevusterapeudi, logopeedi või psühholoogi teenuseid,

6. Teenuse väär- ja liigkasutamise majanduslikud mõjud

Puuduvad.

7. Teenuse optimaalse kasutamise tagamise võimalikkus läbi kohaldamise tingimuste.

Kohaldamise tingimust ei ole vaja rakendada, kuna tegemist on piirhinna muutmise taotlusega.

8. Kokkuvõte

	Vastus	Selgitused
Teenuse nimetus	Füsioteraapia, tegevusterapia, logopeediline teraapia, psühhoteraapia	

Ettepaneku esitaja	Eesti Taastusrstide Selts	
Teenuse alternatiivid	Puuduvad	
Kulutõhusus	Pole vaja hinnata	
Omaosalus	Puudub	
Vajadus	Piirhinna muutmise taotlus	
Teenuse piirhind	Ei muutu 2016. aastal	
Kohaldamise tingimused	Ei ole vajalik	
Muudatusest tulenev lisakulu ravikindlustuse eelarvele aastas kokku	0	
Lühikokkuvõtte hinnatava teenuse kohta	Füsioterapeudi ja tegevusterapeudi palk võrdsustada õe palgaga. Kehtestada logopeedi ja psühholoogi palk, mis moodustaks 65%-70% arsti palgast.	

Täiendused seisuga 21.06.2016

Arvestades, et hetkel toimuvad kollektiivlepingu läbirääkimised kaheks järgnevas aastaks, soovitame vastavatel spetsialistidel pöörduda kollektiivlepingu osapoolte poole, et vajadusel teha ettepanek töötasu muutmiseks kollektiivlepingu projektis. Haigekassa nägemuses peaks kõikide tervishoiutöötajate ja tugispetsialistide töötasu olema määratletud kollektiivlepinguga, hetkel on seda ka füsioterapeutide ja tegevusterapeutide puhul tehtud.